

Organizace V4: Odmítáme dohodu s Mercosurem a za ochranu zdraví Evropanů jsme připraveni protestovat

17.12.2024 - Jana Holéciová | Akademie věd České republiky

Obchodní dohoda se zeměmi Latinské Ameriky ke konci roku mimořádně znepokojila evropské zemědělce a potravináře. Po odmítavém stanovisku evropské organizace COPA-COGECA a protestech v Bruselu v předešlých dnech se proti liberalizaci obchodu s Brazílií, Argentinou, Paraguayí a Uruguayí (Mercosur) přidávají také výrobci potravin ze Slovenska, Maďarska, Česka a Polska.

Rizik je mnoho

Představitelé všech čtyř agrárních a potravinářských nevládních organizací střeoevropských zemí v této dohodě nevidí příležitost k rozvoji, ale mimořádně vysoký stupeň rizika pro evropské spotřebitele a zemědělce. Zemědělská kapitola smlouvy s Mercosurem je nevyrovnaná a její naplnění způsobí velmi vážné problémy napříč Evropskou unií. Mimořádně nepříznivý dopad se předpokládá především v odvětvích hovězího a drůbežího masa, medu nebo cukru. Latinskoamerické produkty nejen znevýhodní výrobu potravin v EU, ale příliv levných a nekvalitních potravin přes oceán ohrozí zdraví Evropanů a znásobí negativní vliv na životní prostředí. Ze Štrbského Plesa proto zní jednohlasné NE MERCOSURU.

„Zemědělci ze zemí V4 očekávají, že Evropská komise bude brát větší ohled na zájmy domácích výrobců. Zatím dominují jen zájmy průmyslu. I proto budeme od národních vlád a evropských vlád i evropských politiků požadovat, aby byla kapitola zemědělství a potravinářství vyjmuta z dohody s Mercosurem,“ uvedl po jednání předseda Slovenské zemědělské a potravinářské komory Andrej Gajdoš.

„Evropská unie chce na jedné straně otevřít dveře velkým brazilským farmám. Nechápu, jak máme za této situace našim zemědělcům vysvětlovat, aby snižovali emise CO₂ při své činnosti a zároveň umožníme masivní dovozy zemědělských produktů z oblasti Mercosuru, které vznikly na plochách po odlesňování brazilských pralesů. Stejně tak otázka kvality dovezených potravin pro spotřebitele je pro nás zásadní věc,“ doplnil prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

Reakce zemí V4

„V Polsku odstartovaly série protestů napříč celou zemí. Jsme mimořádně znepokojení, kam směřuje liberalizace obchodu Evropské unie,“ přiblížil nálady tamních zemědělců viceprezident polské organizace Krajowa Rada Izb Rolniczych Robert Nowak.

V Maďarsku už začala velká informační kampaň vysvětlující rizika dohody. „Podařilo se nám oslovit velkou část našich zemědělců a veřejnost. Dosud jsme shromáždili více než 200 tisíc podpisů. Chceme získat až 250 tisíc podpisů a toto odmítavé stanovisko odevzdat premiérovi,“ řekl prezident maďarské organizace Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Zsolt Papp.

Protesty a občanská iniciativa

Je velmi pravděpodobné, že v příštím roce začne v Evropské unii nová vlna zemědělských protestů

proti dohodě. Zemědělské a potravinářské organizace Visegrádské skupiny jsou odhodlané se k nim připojit a souběžně s tím organizovat i vlastní iniciativu s názvem STOP FAKE FOOD, ORIGIN ON LABEL. Cílem je, aby všechny výrobky dovážené do EU splňovala stejná pravidla výroby, pěstování a chovu, jaké musí dodržovat evropské potraviny. Slovenská zemědělská a potravinářská komora ji chce spustit v příštím roce. Sběr podpisů bude probíhat také v ostatních zemích V4.

Cílem iniciativy je shromáždit jeden milion podpisů Evropanů. Pokud se to podaří, Evropská komise se bude muset občanskou iniciativou zabývat a bude muset v legislativě zpřísnit podmínky dovozu potravin ze třetích zemí do Evropské unie.

Situace na trzích

V rámci diskuze se zástupci nevládních organizací dotkli také vývoje na evropských a domácích trzích. Porovnali stav a efektivitu vyplacení přímých plateb ve svých zemích. Čeští zemědělci nehodnotí rok 2024 pozitivně. Výrazné výkyvy počasí, nižší úroda polních plodin, a především absurdní rozhodnutí tamních úřadů, které nechtějí zemědělcům uznat titul „vyšší moci“ v případě dramatických dopadů podzimních povodní v České republice.

Účastníci jednání se jednohlasně shodli na silném a stabilním rozpočtu Evropské unie v kapitole zemědělství. Maďarští zemědělci – a nejen ti – se obávají návrhu předsedkyně Evropské komise, která uvažuje o sloučení fondů. Požadavkem zemědělců V4 je silný rozpočet se dvěma pilíři.

Nový viceprezident COPA z ČR

Prezident Agrární komory ČR Jan Doležal se stal novým viceprezidentem organizace COPA. Tlumočil informace ohledně agendy a představ nově zvoleného evropského komisaře pro zemědělství, který se účastnil jednání COPA. Tématem nadcházejícího období bude nejen otázka silného rozpočtu EU, ale také zjednodušování podnikání evropských zemědělců a snižování byrokracie.

„Počkáme si, s čím přijde Evropská komise během nejbližších 100 dnů od zvolení. Nemůžeme ale být pasivní, musíme průběžně vytvářet tlak na nejužší vedení evropského komisaře, aby vnímal také naše představy,“ uvedl Jan Doležal.

Závěrem dvoudenního jednání podepsali zástupci zemědělských a potravinářských organizací komuniké s požadavky, které bude odevzdané Ministerstvu zemědělství a rozvoje venkova SR, COPA-COGECA a nově zvolenému eurokomisaři pro zemědělství.

<https://www.akcr.cz/txt/organizace-v4-odmitame-dohodu-s-mercasurem-a-za-ochranu-zdravi-evropanu-jsme-pripraveni-protestovat>